

Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 20

2003

Nr 1

Ångbåtsmaskinisten Fritiof Andersson (1880-1938).
från Västerlanda sn invid Göta älv, Bohuslän. Se artikel sid 19.

INNEHÅLL NR 1 - 2003

VI MÖTS.....	3
FRAN GRANNFÖRENINGARNA	4
RABATTER.....	4

Olga Dahl:

LANDSHÖVDINGENS RADIKALA SÄTT	5
-------------------------------	---

Joel Holger:

HUR GÖTEBORGS GATOR FICK ...	11
------------------------------	----

AVLIDNA MEDLEMMAR	13
-------------------------	----

Rolf Ekelund:

ÅBO-RÄTTEN, EN STARK STÄLLNING	14
--------------------------------	----

Sveriges Rikes Lag 1734:

OM VÄGAR OCH BROAR.....	17
-------------------------	----

Ewert Arwidsson:

FRITIOF ANDERSSON I DIKT OCH ..	19
---------------------------------	----

BOKGÄVOR TILL BIBLIOTEKET.....	22
--------------------------------	----

LANDET RUNT.....	23
------------------	----

NYA MEDLEMMAR.....	27
--------------------	----

FORSKA MED G R S DATORER.....	28
-------------------------------	----

NÄSTA NUMMER AV VÄSTANBLADET
UTKOMMER I BÖRJAN AV APRIL 2003
MANUSSTOPP DEN 10 MARS.

ISSN - 1102 - 4453

Kopierad på miljövänligt papper hos
Mediagruppen KOPIERINGEN AB, Gbg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDLEMSFÖRENING I SVERIGES
SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 GÖTEBORG
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. och torsd. 10-14),
Postgiro 24 23 85 - 3

Styrelse 2002

Ordf. Rolf Ekelund, 031 - 93 15 15
Lerdalav. Pl. 5114, 429 34 KULLAVIK
V.ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
Skr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
Kassör Ewert Arwidsson, 0520 - 707 39, Göte-
borgsv. 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN
Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
Övriga John Ashton, 031 - 25 45 68
Kärnvedsgat. 15, 416 80 GÖTEBORG
Lars Olof Lödf, 070-5602840
Erik Dahlbergsg. 4, 41126 GÖTEBORG
Örjan Nordmalm, 031 - 20 57 27,
Bohusg. 24, 411 39 GÖTEBORG
Sybil Winell, 031 - 16 05 95
Föreningsg. 16 E, 411 27 GÖTEBORG
Suppl. Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM
Sonja Rindby, 031 - 25 99 51
Munkebäcksg. 23, 416 53 GÖTEBORG

Västanbladet

Ansvarig utgivare: Per Liljeström

Redaktionskommitté:

Per Clemensson, Per Liljeström och Joel Holger

Västanbladet ingår i medlemsavgiften 150.- kr/år
och utkommer årligen med fyra nummer.

vi möts

MEMBER !

DU TÄNKER VÄL PÅ ATT DET ÄR DU
SOM ÄR FÖRENINGEN, UTAN DIG BLIR DET INGEN VERKSAMHET !

VÅREN 2003

Onsdagen den 12 febr. kl. 18.00. Dir. Peter Wallenskog demonstrerar "genline" (inskannade kyrkböcker på Internet) i Wallenstamsalen, Göteborgs Stadsmuseum, Norra Hamngatan 12. Fri entré och kaffeservering.

Måndagen den 24 febr. kl. 18.30. Föreningskväll på Erik Dahlbergsgatan. Nils Marelius berättar om rekonstruktionen av de bruna kyrkböckerna på Sotenäset, vilket arbete har vuxit under 'resans' gång. Kaffeservering. **Anmälan senast torsdagen innan.** Avgift 50.- kr.

Måndagen den 17 mars kl. 18.30. ORDINARIE ÅRSMÖTE
enl. stadgarna på Erik Dahlbergsgatan 36 B Efter mötet föredrag av Per Clemensson och Rolf Ekelund om arbetet med att registrera domböckerna i Marks hd för åren 1602-1750. Kaffeservering. **Anmälan senast torsdagen innan.** Avgift 50.- kr.

Söndagen den 30 mars kl. 10-14. ÖPPET HUS
på Erik Dahlbergsgatan. Per Clemensson har "Släktforskarakt" och ger svar på Dina frågor. Visning av G R S bibliotek och cd-skivor. Kaffeservering.

Måndagen den 7 april kl. 18.30. Föreningskväll på Erik Dahlbergsgatan. Ordf. i Hallands Genealogiska Förening, Sven Johansson, talar om deras arbeten med att ta fram dataregister. Demonstration av vigsel- o. bouppteckningsregister i Halland. Kaffeservering. **Anmälan senast torsdagen innan.** Avgift 50.- kr.

Lördagen den 24 maj. Bussutfärd till Jönköping/Huskvarna med bl.a. besök på Göta Hovrätt och Jönköpings museum. Närmare upplysningar i nästa Västanbladet !

ANMÄLAN i så god tid som möjligt till

Stina Börjeson tel. 031 - 25 75 55 eller Karin Holger tel. 031 - 40 85 20

Entrén till samlingslokalen på Erik Dahlbergsgatan sker genom G R S egen lokal, vilken måste läsas under själva mötet. Kom således i god tid.

Vi har öppet 1 timma före föreningsmötet ! Samlingslokalen rymmer 40 pers.

Mycket välkomna, tag gärna med gäster !

Ev. återbud måste anmälas.

Tack!

Från flera medlemmar har penninggåvor inkommit
i samband med medlemsavgiften,
för vilket styrelsen framför ett varmt tack.

Från grannföreningarna:

Alingsås Släktforskare. Arsmöte

Tisdagen den 18 febr. kl. 19.00. Hillsalen Västra Ringgatan 20, Alingsås.

Efter förhandlingarna föredrag av Tommy Andersson om "Adliga personer i Alingsås på 1400- o. 1500-talen". Kaffeservering. <http://hem.passagen.se/asf1989/>

Ale SläktforskarFörening

Tisdagen den 25 febr. kl. 19.00 Aktivitetshuset i Älvängen. Karin Edvall berättar om "Kvinnoöden i Västsverige".

Tjörns släktforskare. Arsmöte

Lördagen den 29 mars kl. 11.00 på Bräcke. Gästföreläsare: Gunnel Kristiansson.
www.tjsf.org

DIS-Väst. Arsmöte

Lördagen den 29 mars. www.dis-vast.o.se

Föreningen Släktdata. Vårnöte

Lördagen den 5 april kl. 11.00 på IOGT-NTOs Nordengården, Stockholmsgatan 16, Göteborg. Program: Sökning i **Släktdatas register på Internet** samt Nils Marelius berättar om rekonstruktion av brunna kyrkböcker i Sotenäs. Föreningen bjuder på servering. www.slaktdata.org

Rabatter!

Släktforskarförbundets prislista över böcker, cd-skivor och annat har två priser, ett lägre för "medlemmar" och ett högre för "icke medlemmar".

F.o.m. årsskiftet 2002/03 avses alla medlemmar i de släktforskarföreningar, vilka är anslutna till Sveriges Släktforskarförbund. D.v.s.

För att få det lägre priset skall man i fortsättningen kunna ange medlemsskap i t.ex. GöteborgsRegionens Släktforskare.

Ännu ett argument för att vara medlem i vår förening!

Prenumeranter på Släkthistoriskt Forum (180.- kr/år) kan inte åberopa enbart detta för att erhålla rabatt i fortsättningen.

Rabatter lämnas även vid abonnemang på

Genline AB (inskannade kyrkböcker på Internet, se www.genline.se) samt

Arkion (bl.a. folkräkningen 1890 och 1900, se www.arkion.se)

Kassören rapporterar

att några medlemmar ännu ej betalat årsavgiften för år 2003.

Är Du bland dem? Avgiften är 150.- kr för fullbetalande och 50.- kr för familjemedlem samt ungdom t.o.m. 25 år. Postgiro 24 23 85 - 3.

Välkommen med Din årsavgift snarast!

Nr 2 av Västanbladet kommer ej att sändas till dem som ej betalat.

Landshövdingens radikala sätt att lösa belysningsproblemen

av Olga Dahl

Nattvandrare på gatorna inom Göteborgs fästningsvallar på 1600-talet fick ofta ta sig fram i bekmörker och det kunde vara svart som i en kolsäck berättar här Olga Dahl.

Det var lätt att snubbla och falla i kanalen. Om vädret var klart och månljust gick det väl an, men enbart en handlykta med vax- eller talgljus gav inte mycket till ledning.

Att Göteborg under sina tidiga år inte var någon idyllisk småstad att söka sig fram i nattetid, framgår bl.a. av det brev, som översten och kommandanten den 26 okt. 1680 fick från magistraten, som där klagade över "det gräseliga och alldeles ohörlige tiufverie, röfwande, rappande och wäldswärck, som nu dag och natt iti huusen och på gatorne av soldater och elackt partie föröfwas och bedrifwes, öfver hwilket stadzens borgerskap högeligen med oss klagar - så att ingen är säker inom sina wäggjar. På gatorne föröfwas sådant röf- och rappande, att lantmannen inte fördristar sig komma till staden. Jämwähl många tiufwestycken, flere som man intet

hinner fatta i pemman och äre att höra förskräcklige".

Handlyktor och facklor

Särskilt klagade stadens styresmän över garnissonssoldaterna som på Kungl. Maj:ts vägnar skulle skydda staden inte allenast mot främmande fiender under krig, utan också "emot stöld, röfwande och öfvervåld", men istället själva bedrev sådant. Eftersom borgerskapet var sinnat att på grund av de svåra förhållandena själva gå vakt för att försvara sina hus och sin egendom, så begärde det, att när garnissonssoldaterna inte ägnade sig åt konungens vakt, skulle de oblikeras att sedan tapto slagits stanna i sina kvarter och inte fördrista sig ut förrän i rättan tid, när reveljen gått. Om borgerskapets vakt fann någon av garnissonssoldaterna mot förbud befinna sig på gatan, skulle dessa gripas och tvingas till Corps de Gardet. Så snart någon av det elaka partiet anträffades skulle inte magistraten lägga fingrarna emellan att vederbörande fick sitt tillbörliga straff.

Till bilden hör också att överförfriskade unga officerare gärna blottade sina värjor

eller andra ungdomar drog sina "daggertar" (dolkar) efter krogbesök på kvällarna. De bildade gäng som drog på riktiga härjnings-tåg genom staden, slog på fönsterluckorna, rullade ned i kanalerna de vattentunnor som för brandsläckningens skull stod uppställda vid gårdsportarna och högg med värjorna i bislagsstolparna eller de vid kanalerna planterade lindarna, vilket bl.a. hände 1670. Bislag tycks efter holländskt mönster ha funnits utanför så gott som varje hus. Det var vinkelrätt mot gatufasadernas portar uppsatta bänkar. Eftersom det i Göteborgs äldre källor så ofta talas om bislagsstolpar torde bislaget här ha motsvarat det som Svenska Akademiens ordbok beskriver och fanns utanför rådhuset i Stockholm under medeltiden: "ett framspringande tak, vars yttre ändar torde ha uppburits av stolpar".

Magistraten hade i november 1707 anledning att skriva till guvernören Siöblad om att: *"Någon vanartig och okyndig människa hade understått sig att om nattetid begå nidingsvärk på den genom Eders Excellence gunstige befordran med stor kostnad uppförda och till det allmänna bästa, stadens heder och var mans nytta nyligen fullbordade bryggan (bron) över Stora Hamnen, som kallas Kämpebryggan genom att en sådan skadefogell hugget så väl i de tvenne där uppreste kämparne, som själva lämnningen ändlångz igenom, dessutan och på lika måtto vist sitt överdåd på borgarnas bislag i staden, och detta varit ett överdådigt stycke, som lär vara begånget genom en sådan självsvaldig person, som förgäten av all ärbarhet och vackra seder understår sig att under besatt vakt med blottad värja antasta ett så publikt värk och visa sitt ovett på en sådan ting, som intet motvärn göra kan"*.

I Göteborg fanns det under de mörka kvällarna under hela 1600-talet varken belysning på gator, hus eller broar. Stadssoldaterna och de utkommenderade av borgerskapet, som skötte vakthållningen, hade inte stora möjligheter att hålla efter de bovar, som i gator och gränder gömde sig i mörkret: på sin höjd kunde man ta hjälp av facklor och stång- eller handlyktor. För att inte tala om de många tragedier, som inträffade när folk ramlade över kajkanterna till "hamnarna", d.v.s. kanalerna. Dessa saknade hindrande stängsel och kedjor. Däremot försåg man tidigt de välvda "bryggorna" med smidda järnhantlänningar (räcken): beslut härom fattades t.ex. 1739, när det gällde *"den nya välvde sten- eller s.k. Lejonbryggan över Stora Hamnen efter samma utseende som tidigare fanns på den s.k. Edenbergska välvda stenbryggan och 1747 när det gällde stenbryggorna över Östra Hamnen vid Stora Torget och Sillgatan."*

Oljelyktor på broarna

Med hänsyn till den bristande respekten för andras eller allmän egendom är det inte förvånande, att det var föga lönande för magistraten att söka problemen, som följde med den mörkladga staden. Den skrev den 16 juni 1702, att eftersom det under de mörka höstaftnarna esomoftast plögade ske skador och att folk i hamnarna olyckligen omkommo, hade den därför för borgerskapets deputerade föreslagit, att man här som på andra orter skulle inrätta lyktor vid broarna. En lykta av koppar med glasruta skulle kosta 7 ½ daler smt. Man hade beräknat att 20 st skulle behövas. Det blev 35 kanallyktor på svängande lyktarmar. Bränsllet var rovolja, som gav ett diffust och

*Den äldsta bryggan i Göteborg var Kämpebron, som färdigställdes 1628,
prydd i de fyra hörnen med kämpastoder av trä.*

Dessa togs bort 1820 och finns ej bevarade.

Del av teckning av Elias Martin omkr. 1787

(från nordväst och med den äldre Gustavi Domkyrkas torn i bakgrunden)

glåmigt sken. Senare uppsattes 19 lyktor på offentliga byggnader. Klåfingrigheten var stor och huliganer gjorde ofta åverkan på lyktorna. Så måste man till exempel den 12 maj 1724 besluta låta glasmästare Petter Friberg reparera brolyktorna.

Trots att magistraten före detta och i synnerhet den 16 nov. 1734 låtit utgå dess publikation och åtvarning angående de på denna stadens bryggor, till rättelse för folk i mörkret eller om nattetid inrättade lyktor, och att ingen vid straffs åtgörande måtte understå sig att föröva något övervåld på dem och de däruti varande lampor likväl

I november 1739 skrev magistraten:

och som man nu igen förspörjer, det vanar-
tat folk slagit sönder tvenne av berörda
lyktor. Ty har Magistraten samma dess
publikation förnya velat". Angivaren av
förövarn av skadorna på lyktorna skulle få
20 d smt.

"För övrigt och som väktarna eller de
av stadens ordinarie vakt som gå omkring
staden om nätterna och ropa var timme, då
klockorna slå, samt eljest jämte brandvak-
terna observera och giva tillkänna, om
någon eldsvåda för handen är, besvara sig
däröver att de av dem nyligen blivit över-
fallne med hugg och slag och skällsord."
Banemännen hade strax avvikit och ej kun-
nat återfinnas.

Den 25 januari 1750 avsände magistra-
ten följande svar på generalen och lands-
hövdingen Kaulbars brev ang. folks
"arresterande som ej hafwa lyktor".
(Själva brevstilen är värd att återge):

"Af N (d.v.s. Kaulbars) skrifvelse under
den 19:de i dema månad har Magistraten
intagit, huruledes den nyligen skedde
olyckliga händelsen, att folk i mörkret rå-
kat i hammarna och omkommit, vilket ock
förr skall ha hänt, föranlätit N anmoda
magistraten att i kyrkorna låta kundgöra
det eho (vem det än) han vara må av
stadens invånare, som i mörkt och mistigt
väder om kvällarna har nödigt att gå i
staden och icke är försedd med lykta,
hafver att skylla sig själv, om han uti
vakterna inbringas och kvarhålles, (för)
att den natten icke råka i någon olycka.

Den ömhet, som N i detta så väl som
alla andra mål hyser för stadens Invånares
välfärd förökar Magistratens förbindelse
och största skyldighet till all erkänsla. Ma-
gistraten kan icke eller nog utsäga, huru

mycket det ömmat Magistraten, då slika
olyckor timat, hwilket ock gjort Magistra-
ten bekymmersam att widtaga alla de mått
och utvägar, hwarigenom man trodt, att
sådana olyckshändelser skulle förekom-
mas, då hwar och en sielf brukar den för-
sigtighet, som wederbör och sinnesförmå-
ner, hwarmed naturen honom försedt till
sin egen conservation."

Så berättar magistraten, att efter en
liknande olycka som hade inträffat 1748,
hade "med stadens stora bekostnad" på
alla bryggor i staden uppsatts lyktor av
koppar med gott glas "på det de måtte vara
starke, icke slockna, som med de förre
ibland hände, samt brinna klarare". Ma-
gistraten hade också allvarsamt förmanat
och tillhållit vederbörande betjänter att an-
tända dessa lyktor i tid, förse dem med god
olja och att var afton rengöra glaset.

Förutan detta hade den nyligen skedda
beklagliga händelsen genast inspirerat ma-
gistraten att göra ännu flera anstalter till
undvikande av dylika händelser. Och som
en bedröflig erfarenhet var, att nästan alla
sådana olyckor skedde i Stora Hamnen,
vilken också var djupast, så ville magistra-
ten förse var brygga över den hamnen med
fyra i stället för två lyktor, två på var ända
av bryggan, "då det icke kan fela, att ju var
och en som har och vill bruka sin syn och
förnuft kan, om det än vore aldrig så
mörkt, finna varest bryggorna äre och
följaktligen, huru bred hamnen är samt
följaktligen akta sig att gå för nära in till
kajen". Eftersom enligt erfarenheten "de
olyckeliga merendels kommit från käl-
lare", skulle källarmästarna i staden tillhål-
las, att icke låta någon av sina gäster, "i
synnerhet dem, som de förmärka icke

hafwa så alldeles rent hufvud", gå ifrån källaren med mindre källarmästare antingen själv försåg gästen med lykta eller drog försorg om att någon hemifrån hämtade honom med lykta.

Detta förmodade magistraten "*genom den högstas nåd vara nog tillräckeligt till hvar och ens varning samt efterrättelse att undvika olycka*".

Men landshövdingens metod att arbeta de lyktlösa fann magistraten vara "*mycket betänkerligt*" och alltför hård. Det skadade den allmänna tilltron till rättvisan, om man arresterade någon utan brott. Det klagades redan över att detta hade skett med åtskilliga. Sedan dessa hade förts till vakten, hade de åter släppts iväg utan lykta. På vägen från vakterna till hemmet kunde de ju lika gärna ramla i hamnen, som om de aldrig blivit arresterade. Dessutom hade de hindrats i uträttandet av sina ärenden. Det var omöjligt, att alla stadens invånare vid alla tillfällen, då de om kvällar och nätter behövde att gå ut i staden, kunde vara försedda med lyktor. Trots det skulle de införas i vakterna och där kvarhållas. Många var så fattiga, att de icke hade råd att hålla sig med ljus och lykta.

Det hände ofta att uti hushåll, som ej ägde mer än en lykta, flera personer hade behov att gå ut, "*så väl i andra ärenden, som då någon hastigt sjuknar och Präst, Doktor och fältskär skola efterskickas*". Då var den sjuke illa betjänt av, att något av dess bud skulle av vakterna antastas och kvarhållas.

Det kunde ock lätteligen hända, att "*då patruller är på det ena stället i staden, någon på ett annat faller i hamnen. Man*

har ock exempel, att folk om ljusa dagen och om aftonen med lyktor i handen fallit i vattnet, så att hvad anstalter göras, måste ändå hvar och en bruka tillbörlig försiktighet, ögon och sunt förnuft, om all olycka skall undvikas". För att icke tala om det missbruk som garnisonsmanskabet skulle kunna göra sig skyldiga till om arrestering av lyktlösa skulle tillåtas. Magistraten anhöll därför endast att landshövding Kaulbars täcktes, med hänsyn till de andragna omständigheterna, föranstalta att de stadens invånare, "*som hava nödige ärenden att förrätta om qvällarne icke blifwa af Guarnison hindrade och till vakterne förde, på det allt klagomål och oreda, som deraf kan upkomma må afböijas*".

Skrivelsen undertecknades av Anders Busck, Petter Silfvander, Petter Jernstedt, Johan Mellenberg, J. Olbers, M. Simming, Daniel Pettersson, Lorens Tangren och O. Westman.

Bara någon månad därefter (den 24 febr.) måste magistraten meddela, att den med missnöje hade förnummit, att vanartigt folk av ondska och överdåd tid efter annan sönderslog de på bryggorne här i staden uppsatte lyktorna och utsläckte de härutinnan upptända lamporna eller också alldeles borttog dem. För den skull och emedan dessa lykter voro uppsatte till allmän nytta och deras tjänst som om nätterna, då mörkt var, gick ute på gatorna.

"*Ty warder härmed kundgiort, at den som beträdes sönderslå these lykter eller theruti utsläcka lamporne eller ock desamma borttaga, therfore i följe af 21 Cap. 9 paragrafen Missgärningsbalken böta 40 d smt och upprätta skadan eller i brist af bot anses med kroppsplik (gatulopp eller*

risslitande) efter straffbalken." 30 d smt utsattes som belöning för dem som kunde upptäcka slike förbrytare.

Magistraten beklagade i ett brev till Kaulbars den 9/11 1750 att publikationen av den 24/2 1750 "icke haft den verkan som, man thermed påsyftat, emedan slike nidingsverk äfwen efter den tiden blifwit begångne utan att de brottslige hade kunnat upptäckas". Branduppsyningsmannen Edberg hade berättat, att "tvenne lampor uti de på Tyska kyrkobron uppsatta lyktor klockan emellan 7 och 8 om aftonen den 5 nov. 1750 blifvit uttagne och hängde uti klockebandet utanför den härstädes handlande Nürenbergaren (Jacob Echtlers) hus (4.34 i hörnet av Korsgatan och Kyrkogatan), samt en lykta uppå Holländaregatabryggan hade löstagit samma afton." Alltså och emedan invånarna här i staden, "som eljest icke finnas obenägne att utanföre theras hus låta uppsätta Lyktor, igenom ett sådant öfverdåd warda avskräckt ifrån en sådan nyttig och till allmän säkerhet och bekvämlig inrättning" höjdes belöningen till dem som ertappade någon som slog sönder lyktor den 9/11 1750 till 50 d smt.

Oljelyktor på husväggarna

Först genom borgmästare och råds förordningar av den 19 jan. och 14 juni 1776 infördes en allmän gatubelysning. I dessa förordningar stadgades, att alla husägare skulle vara skyldiga att anskaffa och underhålla lyktor för gatornas belysning. Dessa skulle hållas tända från mörkrets inbrott till midnatt under tiden 1 okt. till 31 mars utom vid månljus. Vid eldsvåda efter kl. 12 skulle lyktorna genast tändas. På av magistraten utmärkta platser med cirka 30 alnars av-

stånd från varandra skulle oljelamporna upphängas på husväggarna.

Elektrisk belysning införes i Göteborg
Göteborgs stad var först av svenska städer att inrätta en permanent elektrisk kraftstation. Sven Schånberg berättade i en av sina "tala ve Kal"-kåserier, hur han kunde vara så säker på att den elektriska gatubelysningen infördes i Göteborg den 30 nov. 1887. Schånberg berättade:

"Den dagen hade Götaverkens fader James Keiller en stor middag. En av gästerna var en kompanjon och nära granne till Keiller Hakon Brunius, chef för Elektriska Aktiebolaget Hakon Brunius & Co, som i hård konkurrens med utländska bolag hade fått koncession på att förse Göteborg med elektrisk gatubelysning. Under middagen var Brunius mycket nervös. Han väntade nämligen att Lill-Hakon skulle födas och han hade ordnat så, att när meddelandet om sonens födelse kom, skulle han trycka på en knapp och Göteborgs första gatubelysning tändas i samma ögonblick.

Budet om en sons födelse anlände mitt under middagen: Brunius tryckte på knappen och samtidigt tändes 24 bågglampor vid Skeppsbron mellan järnvägen vid Järntorget och Lilla Bommen.

Ljusevenemanget väckte stort uppseende och stora människoskaror samlades vid Skeppsbron och på hisingslandet mitt emot för att beundra det i Göteborg aldrig förr skådade fenomenet."

Källa:

Landsarkivet i Göteborg:
'Kämmersrättens protokoll samt Göteborgs magistrats registratur och protokoll'.

Hur Göteborgs gator och torg fick gasljus och därefter elektrisk belysning

av Joel Holger

S om första stad i Sverige fick Göteborg år 1846 ett gasverk för framställning av lysgas. Det uppfördes vid Rosenlund efter exempel från England och med tyska privata intressen, företrädna av ing. James Malam. Man lade ned gasrör i gatorna och satte först upp 122 gaslyktor i centrum. Antalet utökades till 250 st år 1848, vilket täckte hela staden inom Vallgraven.

Lyktorna tändes manuellt av vandrande lykttändare, som reste en steg mot stolpens karakteristiska tvärså. Med en lytkäpp öppnade han en gasventil samt antände brännaren med käppens spets, vilken hade en liten oljelampa ständigt brinnande. Vid midnatt släcktes hälften av lyktorna av besparingsskäl och vid gryningen de resterande. Han skulle även dagligen putsa lamporna. Efter hand byggdes antalet lyktor ut, så att år 1896 fanns 1.923 st. Varje lykttändare hade ca 50 lyktor att tända i sitt område. Han hade alltid ett annat borgerligt yrke förutom detta.

År 1900 hade antalet lyktor ökat till 2.537 st, men då hade elbelysning introducerats så att det samtidigt fanns 60-70 bågglampor. 1908-13 infördes ett fjärrstyrningssystem av gästgärningen och de vandrande lykttändarna försvann ur gatubilden. Som mest fanns ca 3.900 gaslyktor

år 1920; utöver centrala staden då även i flera stadsdelar i det dåvarande Göteborg, t.ex. Masthugget, Majorna och Redbergslid. Gasljuset avvecklades emellertid snart därefter, för att slutligen helt släckas år 1926 på Ävägen i Gårda.

Gasframställningen (av stenkol) togs över

Lykttändare, skomakare, brandförman
och "Lundens allt i allo": Axell.

S:t Pauligatan (?), på 1890-talet. Bild: Stadsmuseet.

*Kungsportsbron från nordost, invigd 1901, med gasluskandelabrar.
Bild: Stadsmuseet i Göteborg.*

av Göteborgs Stad år 1888 när det nya gasverket med sin stora gasklocka var färdigt på Hultmans holme. Då kunde den s.k. stadsgasen även levereras till gaskaminer, gasspisar m.m.

Redan 1878 hade en nymodighet kommit till Göteborg: en lokomobil som kunde alstra **elektricitet**. Det var en kombinerad ångmaskin och dynamo på hjul, till vilken man kopplat en elektrisk bågampa, som förevisades i Trädgårdsföreningen. År 1884 skaffade sig Lorensbergsparken en egen lokomobil och folk vallfärdade dit för att beskåda underverket och förlusta sig.

Därefter stod apoteket Enhörningen och Kronan på tur att få elbelysning samt banker, större hotell och butiker. Elströmmen

producerades då i ett stationärt ångdrivet elverk i källaren på Kyrkogatan 44 uppsatt av ing. Edvard Bildt.

Olga Dahl har skrivit om hur Hakon Brunius 1887 fick det prestigefyllda uppdraget att anlägga den första elektriska gatubelysningen i Göteborg. Bolaget, med Göteborgs Mekaniska Verkstad som huvudägare, hade byggt en egen kraftstation på Otterhällan ovanför Skeppsbron. Sedan fick även Östra och Västra Hamngatorna samt Kungsportsavenyen elektriska båggljuslampor.

Elproduktionen i Göteborg byggdes ut av två konkurrerande bolag: Göteborgs Elektriska AB samt AB Elektron. År 1902 gick den första elektriska spårvagnen i Sverige

till Majorna, projekterad av chalmersingenjören Sigfrid Edström.

Från 1909 levererades all ström från det kommunala Göteborgs Elverks nya koleldade kraftstation vid Rosenlund och de farliga hittills använda strömförande luftledningarna kunde successivt ersättas med jordkablar. 1910 var vattenkraftverket i Trollhättan färdigt och elkraft kunde nu även levereras av det statliga bolaget Vattenfall. Båglamporna utbyttes till metalltrådslampor.

Gatubelysningen elektrifierades snabbt och var klar i det dåtida Göteborg 1926/27. Bostäderna fick elbelysning definitivt på 1930-talet. Till uppvärmning användes i ytterligare några decennier dock enbart ved, kol och koks samt senare eldningsolja, eftersom då inte elströmmen prismässigt kunde konkurrera.

Under senare hälften av 1900-talet har gatubelysningen utvecklats med nya starkare och effektiva ljuskällor, som ofta placeras högt för ökad, jämn belysning, vilket dagens trafiksäkerhet kräver.

Redan 1938 fasadbelystes Stadsteatern och Konstmuseet vid Götaplatsen och numera allt fler byggnader. Vi lever i en 'upplyst' tid med ljusreklam och skyltfönster, för att inte nämna ljus från trafik och bostäder.

Under år 2002 har följande medlemmar i G R S avlidit:

Martin Bratt, Hisings Backa
Gunnel Hillefors, Hisings Backa
Eivor Johansson, Källered
Ingrid Sporsén, Kungälv

*Kandelabrarna har idag elektriskt ljus.
Bild: J H 2003.*

Källor:

Ove Gustafsson:
'Göteborgska kraftuttryck'. Gbg 1996.
Sven-Olof Olsson:
'Energi åt göteborgarna'. Gbg 1996.

ELYSEUM

Energihistoriska samlingarna
Västgötagatan 2, Box 53, 401 20 Göteborg
Tel. 031 - 62 65 91

Åbo-rätten, en stark ställning för brukare av frälse- och kronohemman på 1700-talet.

(Källor: Marks Härads domböcker 1690-1705)

av Rolf Ekelund

Gården Sjögårde var en gammal frälsegård i Tostared socken, belägen vid Hallandsgränsen på en sluttning ner mot den mäktiga sjön Lygnern. Den hade under 1600-talet ägts av släkten Lilliehöök och på 1690-talet försålts till Gustaf Örnevinge. Gården var delad i tre hemman, som brukades av tre åbor av samma släkt, som bebott gården sedan 1500-talet och varit frälsefogdar åt tidigare generationer Lilliehökar i Tostared och Kattunga socknar.

En av dessa åbor var Lars Börjesson, som var född på 1630-talet. Han hade varit soldat på 1650-talet och efterträtt sin far, Börje Larsson, som åbo när denne avlidit 1658. Han gifte sig tidigt och skaffade en stor familj - sju söner och tre döttrar.

Bengt Larsson var näst äldst av sönerna och blev med tiden åbo på ett av hemmanen. Bengt var en våldsamt natur med ett hetsigt temperament. Han kom ofta i konflikt med statliga, kommunala och kyrkliga ämbetsmän och var då och då instämnd inför tinget för allehanda förseelser.

1882 startade vi på Södra Hamngatan i Göteborg.

WETTERGRENS

BUTIKER Göteborg Avenyn 21, Västra Hamngatan 22, Nordstan, Frölunda Torg,
Backaplan. Tel. växel 031-706 25 00. Källered K-Center, Ekenleden 6, tel. 031-795 13 20.
Kungsbacka Kungsmässan, tel. 0300-160 90. Borås Storknallen/Knalleland, tel. 033-13 18 90.

Internetbutik www.wettergrens.se

*Böcker
för
alla
åldrar
och in-
tressen !*

Sjögärde hade skjutsplikt gentemot kronan och hade plikt att ställa hästar till förfogande för närmaste gästgivaregård. Vid ett tillfälle på våren 1690 kom en konstapel Hultén med ett följe från Göteborg för att resa vidare till tingsplatsen i Skene. Det var mitt i vårsådden och allt gårdsfolket var ute på åkrarna och alla hästar var hårt upptagna. När konstapel Hultén begärde skjuts fick han av Bengt till svar att det inte fanns tid för gårdens folk att skjutsa Herrar nu när marken krävde sitt.

Konstapeln ilsknade till mot den trils-kande bondén och hotade honom. Bengt Larsson svarade att här i Tostared hade en konstapel liten makt och att denne förövrigt kunde draga fanen i våld. Konstapeln svarade att tredskande bönder hade man knäckt förr och att tinget skulle ge honom ett strängt straff för uppstudsighet mot en kronans man.

När så Hultén krävde att skjutshästarna skulle hämtas svarade Bengt att om han inte försvann från gården omedelbart så skulle han få ett saltskott i ändalykten så han inte kunde sitta på flera månader. Tinget dömde senare Bengt till böter. Kanske en mild dom eftersom Bengt hade en hel bygd, som stödde honom i sitt hat mot dessa översittare.

Sjögärde hade också vägröjningsskyldighet av allmänna vägen mellan Borås och Varberg på en vägsträcka av några hundra alnar inom Kattunga socken, en halv dagsresa från Sjögärde. Kattungaborna å sin sida hade sin vägröjning 2 mil norrut i Kinna. Mot detta tungrodda system protesterade Bengt Larsson högljutt och ville att tingsrätten skulle ge honom en vägsträcka på närmare håll. När inte rätten lyssnade på honom så vägrade han att utföra något som

helst vägarbete. Han agiterade dessutom öppet bland de andra bönderna för att också de skulle vägra. Nämndemännen, som hade att inspektera vägarnas beskaftenhet, fick mycket besvär med hans trilska och länsman släpade honom gång på gång inför tinget. Varje gång dömdes han till dryga böter men han vägrade att betala dem. Det resulterade i att Bengt blev som förbytt så fort han såg en person från överheten.

Med kyrkoherden i Surteby, Laurentius Flodéus, låg Bengt i ständig fejd. Det var väl lite si och så med Bengt Larssons och även hans bröders kyrkogång och det hände ofta att dom satt och drack öl och spelade kort under gudstjänsttid. De få gånger han ändå bevistade högmässan så störde han ordningen genom "buller" och han lämnade kyrkan innan mässan var slut. Han vägrade också envist att betala sin prästegäld.

Kyrkoherden dundrade från predikstolen i Tostareds kyrka över Bengt Larssons ogudaktiga leverne, uppstudsighet och dryckenskap. Det utspelades liksom en envig dem emellan. Men Flodéus var inte helt omtyckt av de övriga församlingsborna. Han var känd som en grinig och gniden man. Hans långa och entoniga domedagspredikningar var en plåga för dem. Han höll noga reda på att det inte förekom otidiga sängelag och han beivrade med stränghet sabbatsbrott, som innebar att man inte fick utföra något arbete efter helgmålsringningen på lördagen till solgladningen på måndagsmorgonen.

Speciellt under slättertid var det vanligt att man ville bärga grödan även om det drog över helgmålsringningen och sedan vidtog slätterölet. Det sista innebar som amen i kyrkan att dom inblandade inte heller or-

kade upp till söndagens högmässa och det var ju ett brott mot kyrkoplikten.

Kyrkoherde Flodérus förhandlade med Bengts husbonde, major Gustaf Örnevinge, för att få Bengt avsatt från sin åborätt vid Sjögårde. Men ingen av dessa instanser hade kraft till detta. Den som hade åborätt hade dåför tiden en stark ställning och kunde inte utan vidare sparkas. Till tinget 1704 hade Örnevinge lämnat in en anklagelse-skrift och efter kyrkoherdens vittnesmål beslöt tingsrätten att skilja Bengt från åborätten vid Sjögårde. - Men inte hur som helst.

Man ordnade så att Bengt fick ny åborätt på gården Vrå i Torestorp, där Bengts syster Anna Larsdotter och svåger Per Persson bodde och dessa fick i stället flytta till Sjögårde som åbor. Detta passade Flodérus förträffligt men han hade glömt att

det fanns fem bröder kvar i Tostared, som inte heller dom var lätta att tas med. Åborätten var för övrigt ärftlig.

I Vrå genomlevde Bengt Larsson sitt liv under mycket jämmer och under knappa omständigheter. Han ansökte att få bli soldat för Sunds rote och antogs enligt generalmönsterrullan den 6 januari 1714 vid Elfsborgs Regemente med soldatnumret 34 under soldatnamnet Sundman. Han fick dock avsked efter två år. Han var då 64 år och det var väl enbart av den anledningen att kriget tagit så hårt på manskap som Bengt kunde enrolleras vid så hög ålder.

Bengt dör 1720 och hustrun Brita Persdotter flyttar till Björkesbacka i Örby, där hon dör 1730.

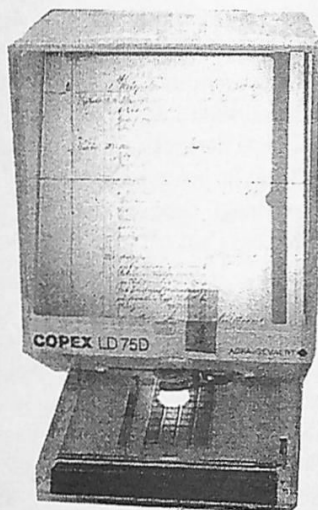
Släktforskare !

3.000:-

... i rabatt får Du, vid köp av
Copex L D 75.

Du betalar endast 4.900:- inkl. moms
(ord. pris 7.900:-)

- * läsaren har specialanpassad fichehållare för SVAR-fiche
- * 1 st objektiv med 42 x förstoringegrad
- * stor bildskärm 29 x 28 cm
- * frakt tillkommer
- * 7 dagars returrätt
- * www.msab.org

MSAB
MICROSYSTEM AB

Schéelegatan 3
416 60 Göteborg
031 - 19 06 09

Box 22
520 30 Ljung
0513 - 50020

SVERIGES RIKES LAG ÅHR 1734

Bygninga Balk. XXV. Cap.

Om vägar och broar, huru the giöras, och byggas skola.

1. §. Landsväg skal läggas i Länet ther then tarfvas; och låte Konungens Befalningshafvande vid Tinget ransaka, hvar then jämnast och genast giöras kan. Varde ock the ägor thertil tagne, som möta och föreligga, utan at någor thet vägra må; och niute by, som mister i åker eller äng, ther före sin fyllnad af Kronan.
2. §. Landsväg skal vara tijo alnar bred, som förr är sagdt: Väg til Ting, Kyrkio, och qvarn, så ock annar farväg sex alnar; bro öfver ström eller bäck efter thy, som vägens bredd är.
3. §. Vid hvarje hel mihl å landsväg rätte Häradet up stolpar, eller stora stenar, och mindre vid hvarje half och fierdedels mihl, ther å mihletalet utmärkt är.
4. §. Ther väg löper til stad, sokn, bruk, siöhamn, eller annan kunbar ort, skola märken sättas the ther visa til hvad ort then väg ligger.
5. §. Rifver någor neder, eller slår sönder, thessa mihlstenar och märken; plichte, som i Missgiernings Balken urskils.
6. §. Vägar skola fyllas, och högas up med sand och grus, och åhrligen bättras, så at vatn therå ej stadnar. Å båda sidor skola diken giöras, ther thet ske kan, så ock aflop ther utur, hvar så nödigt är.
7. §. Almän vinterväg öfver siöar och mossar, skal hvar by för sina ägor utstaka, ther isen starckast är, och minsta fahra: Ther store siöar äro, giöre thet soknarne, som ther omkring ligga; ändre ock väg så ofta thet tarfvas, och märke the ställen ut, ther store vakar och vråkar äro, och lede väg ther förbi, eller bygge bro öfver, vid tre dalers bot. Häradsfogde hafve ther inseende å, at sådant i rättan tid sker: Väcker någor notevak, vid vinterväg; märke sielf then ut. Hvar som hugger up vinterväg öfver siö, eller förderfvar bro; plichte som i Missgiernings Balken stadgas, och svare til skadan.
8. §. Alle, som å landet hemman äga eller bruka, skola vägar rödja, och broar bygga; och vare ej eller Konungens gårdar och ladugårdar therföre frie. Hvar skal sitt skifte få, efter then del han i by äger, och som thet för allom lägligast faller; och ligge ther Konungens Befalningshafvandes vård å, at then ene ej mera betungas, än then andre. Städerna rödje och hålle väg och broar, så långt stadens ägor räcka.
9. §. Hvar som lägger farväg af förra stället, utan Tings Rättens lof och minne; böte tre daler. Lägger man landsväg af thes förra stad; böte dubbelt, och lägge vägen åter, som then förr legat hafver. Giör någor sig farväg eller gångstig öfver annars åker eller äng; böte två daler, och skadan åter.
10. §. Finnes brist å bro; böte then uppehålla borde, en marck för första stock, och så för andra och tridie, och bättre strax. Ligga flere stockar nedre, eller bro all; böte tre daler. Är thet å allmän landsväg; böte dubbelt. Blifver han varnad, och bättrar ej; vare tvegildt emot thet, som nu är sagdt.
11. §. Hvar som ogild väg hafver, och til vägrödning och brobyggnad kallad varder, men kommer ej å sattan dag; böte tre daler, och hafve Häradsfogde, eller then Kronobetient, som när är, våld at låta hans vägstycke bättra för lego, och taga then ut af honom, som treskas. Samma macht äge ock Borgmästare och Råd, ther stadens väg ej bättras. Kommer ej then i rättan tid, som väg eller bro syna skal; plichte dubbelt.

Samrådsmöte på Erik Dahlbergsgatan

Till den 15 jan. hade vår förening inbjudit representanter från Landsarkivet i Göteborg (GLA), Region- och stadsarkivet i Göteborg, Stadsbiblioteket i Göteborg, Sveriges Släktforskarförbund, Släktdata samt DIS-Väst, vilka alla på olika sätt har anknytning till släktforskningen. Meningen var att ge ömsesidig information om resp. verksamheter, resurser och framtidsplaner. Per Clemensson var mötesledare och många frågor ställdes under kvällens lopp.

Först ut var Louise Lönnroth från GLA, som berättade att de tar emot ett ökat antal arkiv med 1900-talets bouppteckningar och taxeringslängder, vilket medfört att nya kategorier efterfrågar GLA:s tjänster. Släktforskarna har minskat något i antal (kanske p.g.a. Internet), men de är mycket kunniga och ställer allt 'klurigare' frågor. GLA:s ambition är att alltid ha någon kvalificerad tjänsteman i receptionen.

Landsarkivet vid Geijersgatan är ju en statlig myndighet. Själva byggnaden är dock numera såld till privata intressen och arkivet hyr sina lokaler! GLA behöver större arkivutrymmen, bl.a. för att ta emot distriktets kyrkoarkiv, men hur detta skall lösas är långt ifrån klart. Kanske blir det en tillbyggnad.

Per Clemensson m.fl. framförde att alla de närvarande föreningarna har uttryckt stort intresse att på något sätt ha verksamheter i Landsarkivet, såsom tillgång till datorer för kurser, samlingsal mm. Kanske även hyra lokaler - och, varför inte, göra ett släkt- och hembygdsforskningens 'hus'.

GLA skall nu få två datorer uppkopplade på Genline till forskarnas förfogande. Hur detta på sikt förändrar forskningens villkor vet ingen ännu. Sven Johansson från Släktforskarförbundet ansåg dock att mikrokort har sin plats även i framtiden. Datorer för forskning på cd-skivor finns även.

Gun Schönbeck presenterade Region- och Stadsarkivet samt Folkrorelsernas arkiv o. Föreningsarkivet. Besöksantalet ökar och forskarna läser i handlingar om social- och fattigvård, skolor, hälso- och

sjukvård etc. Allt fler digitala arkiv tas emot.

Susanne Fleischer på Stadsbiblioteket berättade om deras släktforskaravdelning, som har ett antal läsapparater och mikrokort över det gamla Göteborgs och Bohus län. Även på några cd-skivor samt på Genline kan man redan nu forska. Emigrantskivan finns för hemlån!

Släktdatas ordf. Christer Engstrand berättade att de upprättar kyrkoboksregister över födda, vigda och döda, gratis tillgängliga på Internet. De skall i år, i samarbete med olika bibliotek runt Göteborg, ha ett antal demonstrationer i hur man söker.

DIS-Väst företrädde av Kjell Weber. Förening är en västlig regional del av det nationella DIS i Linköping. Man utvecklar dataprogrammet DISGEN och ger service genom sina värdar samt ordnar kurser i hur man använder programmet. Däremot upprättar de ej egna kyrkoboksregister.

Från Släktforskarförbundet kom Kent Andersson och Sven Johansson. Postorderverksamheten i Förbundets lokaler på Tredje Långgatan skall nu flyttas till Stockholm. Gravstemsinventeringar pågår för fullt över hela Sverige och Kent registrerar dem på data. Han betonade att Förbundet strävar efter att stärka samarbetet mellan medlemsföreningarna.

Rolf Ekelund framförde att Göteborgs-Regionens Släktforskare har många aktiviteter såsom föredrag, rådgivning, studiebesök, bibliotek med datorer och cd-skivor etc. GRS är den enda föreningen i Göteborg, som har egna lokaler. Medlemsantalet ökar och GRS har nu ca 435 medlemmar. Tyvärr kan vi inte ha öppet på kvällstid p.g.a. svårigheter att få medlemmar att ställa upp då.

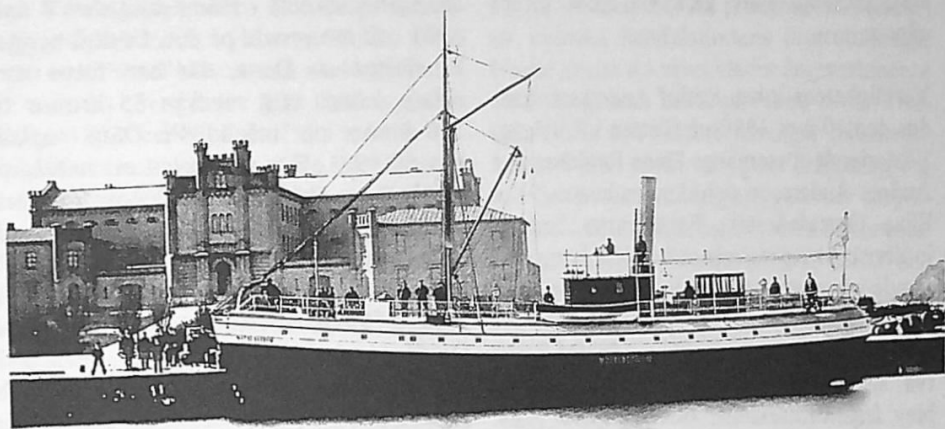
Till sist talade Charlotte Börjesson om ambitionen att söka få Släktforskar dagar och Riksstämman 2005 förlagda till Göteborg. Det föreslogs att en liten arbetsgrupp snarast börjar sondera lokalfrågor och ekonomiska förutsättningar för att sedan kunna lämna in en ansökan till Släktforskarförbundet.

Som avslutning kan sägas att kvällen gav ett fint utbyte av idéer som bådar gott för framtida fördjupat och utvidgat samarbete i väst.

Joel Holger

Fritiof Andersson i dikt och verklighet

av Ewert Arwidsson

Kanalångaren s/s MOTALASTRÖM i Lilla Bommens hamn i Göteborg. Kombinerat last- och passagerarfartyg, byggt 1869, senare överbyggt med hytter och i drift till 1937.

I bakgrunden Läns cellfängelset vid St Eriks Torg, byggt 1857.

Efter 1907 blev det Frälsningsarméns härbärke. Byggnaden revs 1972.

Foto av Robert Dahllöf från senare delen av 1800-talet. Stadsmuseets arkiv.

På Varfshistoriska Föreningens höstmöte i Lödöse Museum berättade sjöhistorikern Örjan Slätte från Göteborg "The Fritiof Andersson story", som handlade om ångbåtmaskinisten Fritiof Anderssons sjömansliv och den svenska handelsflottan under denna tid.

Genast tänker de flesta då på Evert Taube och visor som *Eldarevalsen*, *Frithiof Andersson*, *Frithiof och Carmencita* och *Karl Alfred*, *Frithiof Andersson och jag*. Diktaren har säkert både lagt till och dragit ifrån

men livet på sjön var både hårt och äventyrsfullt. Att vara eldare var ett särskilt hårt arbete beskrivet av Harry Martinsson på följande sätt i *Resor utan mål*: "Så upprepades de åttahundra artempona om och om igen – en sorts evig kretsgång i en trampkvarn av järn. Dessemellan kom slagningarna. När de förestod kände vi oss som tjuvar i den sextio grader heta luften."

Taube skriver i *Jag kom av ett brusande hav* att han mötte Frithiof Andersson personligen på sjömansförmedlingskontoret i

London. Om detta är vår Fritiof är svårt att säga, då hans sötjänstsammandrag inte visar på någon av- eller påmönstring i London efter 1908, som var året då Evert Taube, som kollämpare på Transatlantics s/s *Australia*, själv gick till sjöss första gången.

Verklighetens Johan Fritiof Andersson föddes den 10 juni 1880 på Slätten i Torskog, Västerlanda församling. Hans föräldrar var Anders Andersson och dennes hustru Sara Elise Gustafsdotter. Föräldrarna bedrev jordbruk i mindre skala och fadern kompletterade inkomsterna med bisysslor, förmodligen som smed och timmerman, för att familjen skulle kunna överleva. Fritiof hade två syskon, storebror Oscar, som också blev ångbåtsmaskinist, och en syster som utvandrade till USA. Den 3 mars 1897 skrevs Fritiof in vid Göteborgs Sjömanshus och han mönstrade i Falkenberg på som eldare på skruvångaren *Mimer* på 207 brutoton, vilken drevs med en 120 hästkrafters ångmaskin. Fartyg i denna storlek gick i kanal- och kusttrafik. Skruvångarna drevs av en propellerskruv till skillnad mot hjulångarna som drevs av skovelhjul. Efter ett halvår uppges han ha rymt från fartyget. Varför kan man kanske förstå av följande utdrag ur en intervju av en sjöman född 1858: "Förste maskinisten skall kunna hålla tre eldare i schack. Med knytnävarna om så behövs." År 1901 gjorde Fritiof sin värnpliktstjänstgöring som maskinist vid Flottan. 1902 mönstrade han i London åter på som eldare på det jämfört med *Mimer* fem gånger större Östersjö- och Nordsjögående ångfartyget *Småland*, som var på 934 brutoton och hade en 508 hästkrafters ångmaskin. Även om eldareyrket var jämförelsevis bra betalt var ändå maskinisten ofta den

högst avlönade på fartygen p g a bristen på yrkeskunnigt folk. En sjöman född 1883 säger att "enda sättet för en vanlig grabb att få en bättre framtid var att bli fartygsmaskinist". Fritiof avlade maskinistexamen vid Navigationsskolan i Härnösand den 8 april 1903 och mönstrade på den Lödösebyggda kanalbåten s/s *Dana*, där han förut varit eldare. Lönen steg nu från 55 kronor till 100 kronor per månad. På *Dana* seglade han till 1904. Han var sedan ett halvår på kustångaren *Bele*, 188 brutoton, och satsade därefter på det transoceanica och Nordsjötonnaget fram till 1912 - *Wilson Line's* ångare *St Patrick*, 2.419 brutoton, och *St Paul*, 2.550 brutoton, samt *Broströmarna Österland*, 4.282 brutoton, och *Småland*, där han arbetat förut. Fram till 1904 hade allt svenskt fjärrgods omlastats i europeiska hamnar men från detta år började *Broströms* och *Transatlantic* bedriva sina transoceanica linjetrafik på Australien, Ostasien och Amerika och den svenska rederinäringen växte kraftigt.

Fritiof gifte sig den 3 november 1912 med grannflickan på Slätten *Tekla Larsson* och paret bosatte sig i Lödöse. De fick så småningom tre barn, en pojke *Kurt* född 1915 och två flickor, *Majken* född 1913 och *Gunni* 1919. Nu följde några år i land innan Fritiof åter gick till sjöss 1914. Kanske var det krigsriskerättningen som lockade? Den gällde dock inte för fart på svenska insjöar, floder och kanaler. En maskinist fick 100 kr extra per månad, det var dubbelt så mycket som styrmännen, och beroende på maskinistens tjänstegrad en fördubblad eller en tredjedels ökning av lönen. Fritiof seglade nu på mindre ångare i kanal-, kust- och europeisk sjöfart; s/s *Ingvar* 1914-15., s/s *Kepler* 1915, s/s *Edith* 1915-23 med avbrott för s/s

Gustaf 1917 och s/s Gerda 1920-21, s/s Astro 1924-32 och slutligen s/s Dagny 1933-37.

1919 köptes fastigheten Hasselliden 1 vid Nya Varvet, då utanför Göteborg, och familjen flyttade dit. Hustrun Tekla avled 1930 och Fritiof blev ensam med barnen 17, 15 och 11 år gamla. När fädernegården såldes 1932 behöll Fritiof det mindre bopingshuset och smedjan, vilka låg på arrenderad mark. Fritiof Andersson gick i land strax före nyåret 1937 och avled i Göteborg den 4 april 1938 i bukhåleinflammation p.g.a. sprucken blindtarm. På den tiden fanns inget bot. Han var då bara knappt 58 år gammal. Barnen var nu vuxna och på väg ut i livet. Hasselliden såldes ganska omgående, men Slätten behölls. Alla barnen gifte sig. Majken skulle inte överleva fadern med

mer än tre år. Gunni och Kurt fick vardera två barn.

Fritiofs yrkesliv sammanföll i stort sett med ångfartygens storhetstid åren 1899-1940, då de var den största procentuella andelen av svenska handelsflottans bruttotonnage. Under denna tid utvecklades ångmaskinerna tekniskt genom att ångtrycket, d.v.s. kraften, ökade och kolförbrukningen minskade. Jämfört med motorfartygens bränslelagring var dock kolet till ångfartygen mer skrymmande och möjligt lastutrymme förlorades. Dieselfartygens tillväxt började 1910 och 1970 ersatte de helt ångfartygen. Segelfartyg fanns kvar i minskande omfattning i handelsflottan ända till 1940.

Not.

s/s = steamship (ångfartyg).

*För ett Vackrare Hem ,
besök
vårt Konstgalleri och Glasgalleri*

GALLERI SCANDINAVIA

*Galleri Scandinavia, Berzeliigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01*

Familjen Lindblom

Biblioteket har under 2002 tillförts följande bokgåvor och nyförvärv

- Handbok för kronolänsmän av Karl Njurling. Stockholm 1897.
Källor till svensk-judisk genealogi av Thomas Selling.
Albert och Andriette Stiftelse, Gullholmen. 1990.
Årets festseder av Nils-Arvid Bringéus. Södertälje 1989.
Med spade och gevär. Axevalla symposium 1988. Borås 1989.
Riksantikvarieämbetet. Böcker 2001.
Galgkrogsflickor och pojkar. Tioårsjubileum 1988.
Bassholmen - en pärla i Bohuslän utg. av Uddevalla kommun 1987.
Göteborg berättar av Bengt A. Öhnander. Göteborg 1992.
Göteborg berättar mer samt Göteborg berättar ännu mer av d:o Göteborg 1992.
Hembygden. Dalsland 1984 utg. av Dalslands Fornminnes- o. Hembygdsförb. 1984.
Hembygden. Dalsland 1985 utg. av d:o 1985.
Kulturen 1984 utg. av Kulturhist. Fören. för södra Sverige. Trelleborg 1984.
Värmlands Nation i Uppsala 1935-1944 av Arne Eklund. Uppsala 1945.
Värmlands Nation i Uppsala 1945-1954 av Staffan Runestam. Stockholm 1958.
AB Volvos grundare o. företagets direktörer av Gunnar I. Ericsson. Göteborg 1997.
Husförhörlängd AI:1 1800-1802 för Öckerö. Renskriven 2002.
Personregister till boutredningar i södra Sverige av Peter Heimbürger. Bromma 1996.
Ivan Bratt, legendarisk läkare, systemets grundare av Håkan Westling. Ystad 1997.
Göteborg förr och nu, XXIX utg. av Göteborgs Hembygdsförbund. Göteborg 2002.
Postryttaren. Postmusei årsbok 1989. Stockholm 1989.
Jakten på min släkt. 20 unga forskare berättar. Södertälje 2002.
Släktforskarnas årsbok 2002 utg. av Sveriges Släktforskarförbund. Västervik 2002.
Vardagslit och företagsvinst. Riksarkivets årsbok 2002. Borås 2002.
Lilla Änggården av Carl Gren Broberg. Göteborg 1975.
Järnbruket i Floda 1738-1858 utg. av Skallsjö Hembygdsförening 1978.
Rötter i Sverige, en vägledning utg. av Riksarkivet 1997.
Källor till invandringens historia 1840-1990 av Lars Hallberg. Borås 2001.
Släkterna Mannheimer och Magnus. 2002
Örby by och rote av Britt Hagman. Göteborg 2002.
Förnamns-boken av Sture Allén o. Staffan Wåhlin. Östervik 1979.

*Styrelsen tackar varmt alla
som genom sina gåvor berikat vårt bibliotek !*

LANDET RUNT ur olika medlemsblad

Joel Holger redogör här kortfattat för ett urval läsvärda artiklar i andra förenings medlemsblad. Vi byter med omkr. 70 st föreningar och deras tidningar finns tillgängliga i G R S bibliotek.

ALIR-ANOR. Forskarföreningen Alir, Söderhamn m. omnejd (Hälsingland)

Nr 1/02. 'Sockenlappar i Söderala' av Ulla Eriksson. De utförde sysslor som bönderna ej själva kunde förmå sig att utföra. Forts från nr 4/01.

Nr 3/02. Gösta Berglöv skriver om 'Brott och straff i ALIR', om de svåra straff som utdömdes på 15-1600-talen, samt ger flera exempel från domböckerna.

ANE Släktforskarförening, Värnamo

Nr 95/02. 'Några källor till emigrantforskning' med många Internet-adresser av Anna-Lena Hultman.

Nr 98/02. Om att söka amerikans släkt berättas av Jan Ekstrand, Forsheda, och Donald Freij, Bor. - Elisabeth Leek, Eksjö, ger en liten, men innehållsrik, handledning i soldatforskning: 'Rasken, myt eller sanning'.

ANROPET. StorStockholms Gen. Förening

Nr 5/02. Margareta Bergqvist berättar om Ida Almroth / Ekstrand (1831-1900), som bodde i Malmköping och Stockholm. - Om 'Barnmorskeutbildning på 1840-talet' skriver Bibbi Eriksson och speciellt om Lotta Wismark från Bredaryd i Småland, som var elev på Accouchementhuset i Stockholm.

AN-SIKTET. Folkare Släktforskarför.

(Dalarna)

Nr 3/02. Ägnar stort utrymme åt Släktforskar-dagarna i aug. 02 med referat av invigning, konferenser och stämma.

BORÅS SLÄKTBLAD. Borås Släktforskarf.

Nr 52. Sept. 02. 'Borås stads utveckling' - berättas

ur en skrift från Borås kommun. - Sven Wemmeus skriver om ett gammalt köpeavtal från 'Den gamla goda tiden', som inte alltid var så bekymmersfri.

Nr 53. Dec. 02. Borås stad ...' fortsätter med offentliga och folkrörelsernas byggnader. - Lars-Gunnar Wilker berättar om sin anfader, som blev anklagad för 'Mordbrand på Ödegårdsåsen i Vänga socken'.

DALFOLK. Dalarnas Släkt-, Hembygds- o. Emigrantforskarförening

Nr 3/02. Detta nr innehåller referat av föreläsningar vid Släktforskar-dagarna i Borlänge i aug. - 'Malung i Minnesota'; ett arkivfynd (brev) berättar på ett fängslande sätt om en bosättning i USA år 1896.

Nr 4/02. 'Olars-korset på Leksands kyrkogård' av smide restes 1956 till minne av Olars Lars Larsson, brukspatron vid Adolfsfors Bruk i Värmland med mångsidiga intressen. Född i Västannor i Dalarna 1864 och död 1944. En berättelse av Thore Jagesten. - 'Före kyrkböcker-nas tid', ett föredrag av f. riksarkivarien Sven Lundkvist refereras. 1686 års kyrkolag införde kyrkans bokföring av folket, men dessförinnan gjordes längder (ofta privata) om tiondet, avgifter till kyrkan vid vigsel, jordfästning etc. - 'Några glimtar från Näsokolonin i Jerusalem' av Margaretha Hedblom, bygger på ett antal brev åren 1935-41 från de sista 'Jerusalemsfarna'.

DISKULOGEN. Föreningen DIS

Nr 59 Okt. 02. Charlotte Börjesson skildrar 'SwedGen Tour 2002', dvs Sveriges Släktforskarförbunds framgångsrika amerikaresa i aug. 02. - Lennart Lindqvist lämnar en lång lista över cd-skivor och databaser mm, som olika före-

ningar visade upp i Borlänge på Släktforskar-
dagar 2002.

GENKLANG. Ovensiljans Släktforskare (Dalarna)

Nr 19 Juni 02. Jojje Lindrup berättar om sin ana
'Conquistadoren Jerónimo Luis de Cabrera'
(1528-1574), som blev garrotterad. - 'Om kyrk-
tagning och absolution'.

HALLANDSFARARES INFORMATION. Hallands Genealogiska Förening

Nr 57. Sept. 02. Detta nr behandlar Skällinge sn
i Varbergs kn. - En rapport 1892 från Lands-
hövdingen i Halland om den dåvarande emigra-
tionsvägen är insänd av Lars Larsson med rubri-
ken 'Emigration på kredit'. - En artikel från
1988 av Sperling Bengtsson varnar för använd-
ning av de diffusa beteckningarna brylling, sys-
sling och pyssling. - Sven Lange skriver om 'Båt-
& Sjöfartsmuseet i Onsala' (beläget invid kyr-
kan).

Nr 58. Dec. 02. Klas-Göran Stehn skriver om
'Rörbeck - en borgarsläkt i Falkenberg'. Den var
genom giftermål förbunden med flera av stadens
kända släkter: Ehrnberg, Bratt, Falkman, Lund-
gren, Elsner, Lindvall, Möller och Rylin. - Char-
lotte Lindgren berättar om skräväsendet i Sve-
rige och skräarkiv samt mer om logarvaremä-
stare Martin Rörbeck (1810-78) och hans fram-
gångar i livet: Gesällbrev 1833 och Resepass,
Mästarbrev 1837 samt Burbrev i Falkenberg
1838, alla avbildade.

HUSFÖRHÖRSNYTT. Skaraborgs Släkt- forskarförbund

Nr 4/02. Lennart Larsson beskriver de 15 bond-
gårdarna i Våmbs by, f.o.m. slutet av 1700-talet.
På 1970-talet avvecklades det sista riktiga jord-
bruket där.

KGF-NYTT. Kronobergs Gen. Förening (Småland)

Nr 78 Sept. 02. KGF fyller 20 år och detta
jubileumsnummer ägnas åt en tillbakablick.

MARK-RÖTTER. Marks Härads Släktfors- karförening (Västergötland)

Nr 4/02. 'Knallarnas dunkla sidor' av Jörgen
Lundälv handlar om västgötaknallarnas försälj-
ning under sina vandringar av 'lite vitt', d.v.s.
arsenik. Detta gjordes i smyg, då det var förbu-
det enl. lag. Köparna använde arsenik till att
förgifta varg och björn samt i små doser att
pigga upp gamla hästar vid försäljning. -
'Salgutsered' av Anders Ljung fortsätter här.

MGF-NYTT. Midälva Gen. Förening (Medelpad)

Nr 4/02. En innehållsrik artikel av Barbro An-
dersson om 'Mons ångsåg' söder om Sundsvall,
i bruk ca 1860-1925. Den beskriver bolaget och
ledningen, arbetarna, deras bostäder, skola, han-
delsbod mm. - 'De svenska skatternas historia,
del 3' berör stormaktstidens skatter.

PLF-NYTT. Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum Oskarshamn

Nr 63 Okt. 02. 'Amerikabreven och sista brevet
hen' fortsätter med berättelsen om Nils Petter
Larssons levnad i USA. Breven hittades i en
skokartong på en vind i Oskarshamn år 1976.

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Gen.För.

Nr 4/02. Ett läsvärt sammandrag av Anna-Lena
Hultmans föredrag: 'Hur man hittar släkten i
Amerika'. - Forts. på artikeln 'Jonas Falk,
postrånaren'. - 'Danskarnas härjningar i Hakarp'
är från ett föredrag av Ragnar Karlsmo. Det var
1567 som 10.000 danskar under ledning av över-
ste Daniel Rantzau hemsökte Jönköping och
dess omgivning under nordiska sjuårskriget.

RUNSLINGAN. För. Släktforskare i Upp- land

Nr 3/02. Numret handlar om soldater. Christina
Backman skriver om 'Min soldat: någonstans i
arkiven' och Soldatregistret Uppland i ULA:s
forskarexpedition. - Erik o. Marta Ronne berät-
tar om 'Den sista studentexercisen' i Uppsala.
Studentbeväringarna tog sig alltför stora privile-

Restupplagor

I föreningen har vi gamla restupplagor, som kan beställas på exp.tid:

Stårckska Släktboken, del I och II. En släkts öden under tre sekler.

Uppsala 1962. Häftad. Kr 100:- för de två delarna.

Släkten Hammarstrand från Loftahammar av Einar Hammarstrand.

Uddevalla 1962. Häftad. Ej skuren. Kr 50:-.

Porto tillkommer.

gier, varför Karl XV avskaffade denna före- teelse.

Nr 4/02. Om 'Skottar i Sverige' skriver Christina Backman och omnämner ett antal bemärkta skottar, som invandrat hit.

SLÄKT OCH HÄVD. Gen. Föreningen

Nr 2/02. 'Schack, spetsar och vinkelsnitt. Två sörmländska 1400-talsväpnare och deras släkt- förhållanden' av Kaj Janzon. - 'Om ätten Båt av Billas äldsta led' av Stig Östenson. - 'Präster få väl äta pannokakor och färabogar. Om kyrkoher- den Peder Skarps och hans hustru Beata Svens- kes släktkrets' av Ian Hamilton.

SLÄKTDATA. Föreningen SLÄKTDATA

Nr 4/02. 'Sista avrättningen i Annelöv' (Malmöhus län) skedde 1853 medelst halshugg- ning. Det var 'drängen Johannes Månsson och dess moder hustru Hanna Svensdotter' som misste livet, berättar Bengt Nordahl. - Ch. Bör- jesson redogör ingående för hur man använder cd-skivan 'Sveriges befolkning 1970', vilken finns i GRS bibliotek. - Serien 'Så här använder du datorn till dina fotografier', del 5, fortsätter. - Peter Gustafsson förtecknar några släktregistre- ringsprogram, som gratis kan laddas ned från Internet: GeneWeb, Ancestry Family Tree (engelska), Personal Ancestral File, Geno Pro (engelska) samt Min släkt. - Bokanmälningar av Per Liljeström: 'Johanna - trappsteg genom li- vet' och 'När vägen delar sig - boken om Maria' författade av Lilly Bengtsson, Tyringe.

SLÄKT-EKEN. Blekinge Släktförening

Nr 4/02. En artikelserie börjar om 'Sten-

huggarförmanen John Nilssons levnadshisto- ria', nedskrivna av dr Torsten Rietz (avlidna 1976). John var från Bräkne-Hoby och levde 1880-1967.

SLÄKTFORSKAREN. Helsingfors Släkt- forskare (Finland)

Nr 2/02. Irma Ridbäck skriver här en utförlig biografi om kulturpersonen Uno von Troil, 1746-1803, biskop redan vid 35-årsåldern i Lin- köping och ärkebiskop 1786.

SLÄKTHISTORISKT FORUM. Sveriges Släkt- forskarförbund

Nr 5/02. Hans Egeskog presenterar Peter Karls- son, anbytarvärd på Rötters Anbytarforum <http://genealogi.aland.net/discus/>

- H.E. berättar vidare om nyheter: 'Genline strä- var vidare' www.geneline.se

samt om Göteborgs Landsarkiv: 'Register som hjälper oss att hitta rätt i Göteborg' och om Västerviks kommunbibliotek: 'Samarbete gag- nar alla i Västervik'. - Kent Andersson rappor- terar om gravstensinventeringen. - H.E. startar nu en serie om grunderna för släktforskning och lämnar en litteraturförteckning. - H.E. skriver om 'Arkion' som är ett historienät över Sverige, med folkräkningarna 1890 o. 1900 (hela Sverige ej klart), sjömanshus m.m. Rabatterat medlemspris 600.- kr/år. www.arkion.se

- H.E. gör ett reportage från forskarcentret i Kallinge. <http://ddss.nu> samt www.ronneby.se/svarprojektet/

- Förteckning över alla medlemsföreningarna i Sveriges Släktforskarförbund, med adresser och medlemsblad.

STRÖDDA ANNOTATIONER. Släktf.blad för Örebro län.

Nr 28 Okt 02. Sten Brangstad, Karlskoga, berättar 'Om släktvapen, adliga och oadliga', samt hur bruket av vapensköldar uppkom och utvecklad. Han visar även ex. på hur borgerliga vapen kan se ut.

SÖDERTÄLJE-PROBANDEN. Södertälje Släktförening

Nr 144. Sept. 02. Carl Szabad redogör för hur han har arbetat med sockengenealogier, d.v.s. noggranna utredningar om människor och gårdar i socknen. Skattelängderna (mantalslängder) bör man först gå igenom för att strukturera arbetet.

Nr 145. Dec. 02. 'Hur skolundervisningen i Turinge började' av Birgitta Gidlund. Prosten Per Rundberg var den drivande kraften och det redan 1783.

TJÖRNS Släktf. Medlemsblad

Nr 3. Dec. 02. 'Gymnasiebönderna i Häle' av Ingemar Gollungberg redogör för de gårdar som tillhörde Göteborgs Gymnasium efter Margaretha Huitfeldts donation 1664.

TROLLHÄTTEBYGDENS SLÄKTFORSK.

Nr 4/02. Från släktforskar dagar i Trollhättan i okt. 02 refereras föredrag av Kjell Henrysson om 'Rusthåll och rusthållare' samt av Rolf Ekelund om 'Andra källor än kyrkböckerna', (sockenprotokoll, flyttlängder, boskapslängder, fångullor, passhandlingar, sjömanshus m.fl.) - Bertil Ilhage lämnar en levnadsbeskrivning av arkitekten Adrian Crispin Peterson (1835-1912), som ritade en mängd byggnader i bl.a. Göteborg.

VÄRMLANDS ANOR. Värmlands Släktforskarförening

Nr 4/02. Ett intressant föredrag av Anders Sandin om värmländska bruk och smedfamiljer är här utskrivet. Deras strävsamma levnadsförhållanden skildras i helg och söcken. (Från släktforskar dagarna 1999). - 'Arvid i Godås, om en gård i Eskilsäter' av Sven U. Johansson handlar

även om prästen Brynolphus Arvidi Govinius i Ingermanland och dennes efterkommande.

VÄSTGÖTAGENEALOGEN. Västgöta Genealogiska Förening

Nr 3. Sept. 02. Artikeln 'Från Stockholm till New York' är hämtad från en reseskildring 'Genom den stora Vestern' som utkom 1883 och beskriver USA som 'Löftenas land'. - Kjerstin Olofsson, Viskafors, skriver om brev från 'Frank Alstrom från Borgstena', som utvandrade till USA 1885, 18 år gammal, och fick ett innehållsrikt liv, - icke utan åtskilliga vedermödor. Han dog 1932 i Alaska. - Maria Buller, Dalsjöfors, berättar om 'En fiskarflickas dröm och livsverk'. Hilma Svedal var född i norra Bohuslän och utvandrade 1896. Hon blev guldrävarare och trapper (!) och i Alaska träffade hon sin man. Men hemlängtan till Bohuslän var stor och på 30- och 40-talen byggde hon sitt hem utanför Strömstad på en ö, som senare blivit en turistattraktion. Ön kallade hon just 'Alaska'. - 'Ur Falköpings Tidning för 100 år sedan' är ett antal tidningsklipp, ibland med komiska poänger. - Rolf Eknefelt, Jönköping, redogör för ett 'Besök på Riksarkivet i Helsingfors'.

Nr 4. Dec. 02. Kjell G. Åberg, Mellerud, har sammanställt en mängd 'Järnbruk och hamrar i P- och R-län', anlagda omkr. 1540-1870. Han lämnar även en förteckning över smedfamiljer från Dalsland och Värmland. - Sten Östlund, Leksand, skriver om 'Mina smedansor i Västergötland'. - Kjerstin Olofsson berättar om 'Bruksverksamheten i Kinnarumma' och nämner ett antal smeder på 17-1800-talen. - En lista över sammanslagna församlingar i Västergötland f.o.m. den 1 jan 2002.

ÅSBO SLÄKTBLAD. Åsbo Släkt o. Folklivsforskare (Skåne)

Nr 2 Dec. 02. Detta är ett innehållsrikt temanummer om Örkelljunga i norra Skåne.

ÄTTLINGEN. Skövde Släktforskarförening

Nr 2/02. Bo Carlsson har hittat flera gårdsdoku-

ment från Horsås med rubr. 'Vad kan finnas i gårdsarkiven?' Han har tagit del av bouppteckning, bytesbrev, fastebrev, gåvobrev och förmyndarräkningar.

ÖCKERÖÖARNAS Släktforskarförening

Nr 2/02. Innehåller ögonvittnesskildringar från några svåra båtförlisningar, som drabbat norra skärgården, t.ex. utanför Englands sydkust 1892 och Knippla år 1900.

ÖGF-LÖVET. Östgöta Gen. Förening

Nr 70. Sept. 02. 'Tidens tro drabbar människan' av Åke Wedin, Halmstad, handlar om häxprocesserna på 1670-talet. Ohyggliga händelser i vårt land med tortyr och indoktrinerad trolldoms-kommission.

Nr 71. Dec. 02. 'Titanics undergång - ett 90-årsminne' av Gun-Britt Monell, Horn. 10 personer med anknytning till Horn omkom vid katastrofen.

NYA MEDLEMMAR i GRS (juli-dec. 2002)

Andersson, Susanne	Rishammarvägen 34, 442 93 Kareby	0303-232005
Andrén, Carin	Liabovägen 14, 429 41 Särö	031-936673
Anvenius, Bengt	Lövviksvägen 7, 436 55 Hovås	031-280734
Axelsson, Ellinor	Tredje Långgatan 38, 413 27 Göteborg	
Bäckblom, Lennart	Tallbacken 6, 434 94 Vallda	0300-20196
Engdahl, Britt-Marie	Styrfarten 4 A, 417 64 Göteborg	031-232317
Hultberg, Birgit	Rimsmedsgatan 10, 422 41 Hisings Backa	031-239174
Johansson, Gunilla	Ljungbackenvägen 52, 443 39 Lerum	0302-71507
Johansson, Gunnel	Solhagagatan 56, 425 35 Hisings Kärra	031-925330
Johnsson, Göran	Floragatan 2, 442 32 Kungälv	0303-211389
Johansson, Inger	Hallegårdsvägen 47, 443 35 Lerum	
Karlsson, Barbro	Askims Utsiktsväg 13, 436 42 Askim	031-284155
Kjellström, Kerstin	Landalabergen 35, 411 29 Göteborg	031-183927
Lindblad, Helle	Laboratoriegatan 3, 412 68 Göteborg	031-401105
Löfgren, Eva	Övre Hallegatan 50, 417 13 Göteborg	031-229073
Nilsmarker, Ing-Marie	Solarvsplan 20, 436 43 Askim	031-683816
Nilsmarker, Anders	Solarvsplan 20, 436 43 Askim	031-683816
Olsson, Kent	Mossbergsvägen 3, 430 94 Bohus-Björkö	031-961932
Rosenberg, Sune	Övre Hallegatan 50, 417 13 Göteborg	031-229073
Svensson, Lars-Erik	Belegatan 3, 417 64 Göteborg	031-265137
Särilvik, Ingegerd	Stora Gårda 42, 412 70 Göteborg	031-402120
Östling, Maj o. Gunnar	Stubbvägen 2, lgh 97, 433 47 Partille	031-448352

Välkomna!

Vid årsskiftet var vi - 435 - medlemmar i föreningen.

Forska med GRS data

CD-Emigranten 1-2/2001

Sveriges dödbok 1950 - 1999

Svenskt Biografiskt Lexikon A - Rettig (29 band)

Söder-skivan, om Södermalm, Stockholm

Klara-skivan, om Klara förs. Stockholm

Register till SLÄKT och HÄVD 1950-1999

Föreningen SLÄKTDATAs kyrkoboksregister över födda, vigde och döda

Soldatskivan med 200.000 soldater och båtsmän

Sveriges befolkning 1970 med över 8 milj. personer.

På sista sidan ...

blir det nu en ledig tredjedel eftersom Västanbladet i fortsättningen skall sändas i kuvert. - Här kan det kanske bli platsen för läsarnas personliga infallsvinklar på släktforskningen eller om vad som helst. Hör av Er !

Det är Posten, som - i stället för handsortering - nu kräver kuvert för att sortera Västanbladet i läsmaskin. En mänsklig hand i GRS måste dock lägga tidningen i kuvertet och vår kassör måste betala ca 0.75 kr för detsamma.

Arbete och kostnader flyttas med andra ord över till avsändaren av tidningen.

Men inte nog med det. Nu höjs portot från 3.80 till 4.80 kr.

Allt försäkrar föreningen ökade kostnader med ca 3.500.- kr per år. Så det behövs nya krafttag att i första hand öka antalet medlemmar. - För höja medlemsavgiften vill vi väl inte !

Hjälper Du till med att berätta om vår förening och Västanbladet bland Dina vänner ?

Joel Holger

Nästa nummer av Västanbladet utkommer i början av april. 2003

GöteborgsRegionens Släktforskare

BIBLIOTEK och EXPEDITION

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg, har öppet under våren
tisdagar kl 10.00 - 14.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet)
samt **1 timma före varje föreningsmöte** på Erik Dahlbergsgatan.

Tel. 031-13 12 26 www.genealogi.se/grs.htm Postgiro 24 23 85 - 3

E-post ställes till: per.lilje@swipnet.se Ange att det gäller GRS !